MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-13 ta' Novembru, 2006

Citazzjoni Numru. 1902/1999/1

L'Onda Limited.

-vs-

Ocean Way Company Limited.

Il-Qorti;

Rat l-att taċ-ċitazzjoni ppreżentata fil-25 ta' Awissu, 1999 li permezz tagħha s-soċjeta' attriċi ppremettiet:

Illi s-soċjeta' attriċi tiġġestixxi impriża tas-sajd;

U illi fil-25 ta' Awissu 1997 is-soċjetajiet kontendenti daħlu fi ftehim li bih is-soċjeta' konvenuta bigħet u trasferiet lis-soċjeta' attriċi, li xtrat u akkwistat il-lanċa bl-isem *La Onda*, liċenzjata

mal-Fisheries Department bl-ittra “F” numru mitejn u disgħa u disgħin (F299) u bin-numru uffiċjali tal-*Malta Maritime Authority* ħamest’elef erba’ mija u sitta u għoxrin (5426) inklużi l-magna *Kelvin UK* ta’ l-elf disa’ mija u tmienja u sebgħin (1978), radjijiet VHF u SSV bil-*call sign* disgħa ittra ‘H’ ħamsa sebgħa u erbgħa sitta u kompriżi wkoll il-winċijiet, xbieki, *depth finder* u t-tagħmir tan-navigazzjoni relattiv;

U illi s-soċjeta’ konvenuta pprovdiet il-lanċa u s-soċjeta’ attriċi aċċettata sabiex l-istess soċjeta’ attriċi tkun tista’ tużaha fin-negozju tas-sajd fl-ibħra territorjali ta’ Malta u lill-hinn mill-istess ibħra territorjali, u dan anke taħt assigurazzjoni ta’ idoneita’ tal-lanċa kif jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

U illi rriżulta li l-lanċa ma kinitx tajba għan-negozju li għalih inbigħet peress illi kellha difeti li dolozament inħbew mis-soċjeta’ konvenuta u minn uffiċċjali tagħha biex b’hekk is-soċjeta’ attriċi ġiet ingannata;

U illi minħabba d-difetti msemmija s-soċjeta’ attriċi ma setgħetx tiġġestixxi n-negozju tagħha;

U illi minħabba d-difetti msemmija s-soċjeta’ attriċi kellha tagħmel diversi spejjeż oħra li ma kinux previsti;

U illi s-soċjeta’ attriċi sofriet danni kbar minħabba l-aġir tas-soċjeta’ konvenuta u ta’ l-uffiċċjali ta’ l-istess soċjeta’ konvenuta;

U illi s-soċjeta’ konvenuta ġiet interpellata sabiex tgħaddi għal-likwidazzjoni u ħlas ta’ danni kawżati lis-soċjeta’ attriċi, iżda baqgħet inadempjenti;

Għalhekk titlob lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m’għandhiex;

1. Tiddikjara illi bl-aġir tagħha kif fuq deskritt is-soċjeta' konvenuta kkawżat danni lis-soċjeta' attriċi;

2. Tillikwida, okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi, id-danni kawżati bl-imsemmi aġir tas-soċjeta' konvenuta, jew ufficċjali tagħha;

3. Tikkundanna lill-istess soċjeta' konvenuta tħallas lis-soċjeta' attriċi d-danni hekk likwidati.

Bir-riserva ta' kull azzjoni fil-liġi; bl-ispejjeż u bl-imgħaxijiet kontra s-soċjeta' konvenuta nġunta għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tas-soċjeta' attriċi maħlufa minn Anthony Galea, I.D. Nru. 416650(M) u l-lista tax-xhieda.

Rat is-sentenza tat-22 ta' Ġunju, 2001 li permezz tagħha l-Qorti laqgħet it-talba tas-soċjeta' attriċi biex tisporga l-kontumaċja tagħha.

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta ppreżentata fit-2 ta' Lulju, 2001 li permezz tagħha eċċepiet;

1. Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż billi l-azzjoni hi preskritta ai termini tal-artikoli 1431 tal-Kodiċi Ċivili.

2. Illi mingħajr preġudizzju għal fuq espost it-talbiet huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż billi mhux minnu li l-lanċa ma kinitx tajba għan-negozju u mhux minnu li kellha difetti li nħbew mis-soċjeta' konvenuta.

3. Illi l-ufficjali tas-socjeta' attriċi għandhom esperjenza kbira fil-qasam tas-sajd u meta sar il-bejgħ huma ddikjaraw formalment quddiem in-Nutar li huma sodisfatti mill-kondizzjoni tal-lanċa(Dok A).

4. Illi s-soċjeta’ attriċi ma kkawżat ebda danni lis-soċjeta’ attriċi.

5. Illi s-soċjeta’ attriċi hi debitriċi tas-soċjeta’ konvenuta kif jirriżulta minn sentenza deċiża (Ċitaz. Nru. 592/99 AJM – deċiża fil-21 ta’ Marzu, 2001 kif ukoll hi debitriċi tas-soċjeta’ konvenuta skond sentenza oħra (Ċitaz. 597/99 – deċiża 20/7/1999) liema sentenza hi appellata. Illi dawn il-proċeduri huma tentattiv ieħor tas-soċjeta’ attriċi li tevita l-ħlas dovut lis-soċjeta’ konvenuta.

6. Salvi eċċezzjonijiet oħra.

Rat id-dikjarazzjoni tas-soċjeta’ konvenuta maħlufa minn Albert Coppini, I.D. Nru. 17142(M) u l-lista tax-xhieda.

Rat il-verbal tas-seduta tad-29 ta’ April, 2003 li permezz tiegħu ġie allegat il-proċess ta’ l-atti tal-mandat ta’ inibizzjoni numru 647/2004.

Rat is-sentenza tagħha ta’ l-20 ta’ Marzu 2003 li permezz tagħha ġiet miċħuda l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjeta’ konvenuta.

Rat l-atti proċesswali l-oħra kollha u l-verbal tas-seduta tal-5 ta’ Lulju, 2006 u dawk preċedenti li permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat in-noti ta’ l-osservazzjonijiet tal-partijiet.

Ikkunsidrat;

Illi din l-azzjoni hija pjuttost insolita għaliex normalment xerrej li ma jkunx kuntent bl-akkwist li jkun għamel għal xi raguni jew oħra jipprovedi biex jew jannulla l-kuntratt inkella jitlob tnaqqis fil-prezz. F’ dan il-każ is-soċjeta’ attriċi qed titlob id-danni iżda mingħajr ma talbet dikjarazzjoni ta’ nullita’ tal-bejgħ. Infatti l-Artikolu 1390 li huwa l-uniku artiklu li jipotizza danni derivanti minn kuntratt ta’ bejgħ,

jorbot lix-xerrej biex jekk jitlob id-danni minħabba li l-kwalita’ ta’ l-oġġett mibjugħ

ma tkunx skond kif imwiegħed irid fi kliem il-liġi, *jirrifjuta l-ħaġa.* Fi kliem ieħor irid jannulla l-kuntratt u jitlob id-danni. L-alternattiva skond l-artikolu msemmi huwa li istitwixxi l-azzjoni *aestimatoria* fejn tintalab riduzzjoni fil-prezz. Din l-alternattiva, m’hijiex preċiżament azzjoni għad-danni – ara s-sentenza Bonnici vs Francica deċiża mill-Qorti ta’ l-Appell fis-27 ta’ Gunju, 2003.

Infatti jekk wieħed imur lura għall-kawża deċiża fid-19 ta’ April, 1940 fl-ismijiet Raffaele Barbara vs Tommaso Vella per eżempju, il-Qorti tal-Appell preseduta mill-Prim’Imħallef Mercieca qalet; “*Id-danni f’każ ta’ bejgħ jew ta’ enfitewsi jistgħu jiġu mitluba biss bħala konsegwenza ta’ l-azzjoni redibitoria jew l-azzjoni estimatoria.*”

Din il-Qorti in sostanza taqbel ma’ dan. Madankollu f’din il-kawża s-soċjeta’ konvenuta ma ppreżentat ebda eċċezzjoni f’dan is-sens; biss huwa żgur li biex ikun hemm lok għal danni jeħtieġ li s-soċjeta’ attriċi tipprova li s-soċjeta’ konvenuta kienet taf bid-difetti msemmija fiċ-ċitazzjoni; fi kliem ieħor li l-istess soċjeta’ konvenuta kienet doluża meta biegħet l-oġġett in kwistjoni – mhux bħal meta wieħed jeserċita l-azzjoni *aestimatoria* fejn allura l-attur ma jkollux bzonn jipprova li l-konvenut kien jaf bid-difett. Minn eżami tal-provi jirriżulta li din il-prova ma nġabitx. Għalkemm kontro-eżaminat fit-tul, George Zammit li hu direttur tas-soċjeta’ konvenuta, mhux biss qal li kien ċert li d-dgħajsa kienet tajba għax-xogħol izda anke esebixxa ċertfikati bhal *surveys*, illi jikkonfermaw dan. Il-fatt illi d-dgħajsa seta’ kellha difetti li ma kinux jidhru ma jfissirx li l-konvenuti kienu jafu biha. F’kull każ, anke jekk dan kien jiġi pruvat, *nonostante* li ma tressqet ebda eċċezzjoni fis-sens fuq indikat, il-Qorti tħoss ukoll illi jkun kontro sens li taċċetta li takkorda danni meta l-kuntratt jibqa’ *in vigore*, u tmur kontra dak li jistipula l-Artikolu 1390 tal-Kodiċi Ċivili għaliex fil-waqt li hu minnu li l-Qorti

normalment tieħu in konsiderazzjoni biss l-eċċezzjonijiet tal-konvenut u ma tressqahomx hi, ma jistax

ikun li l-Qorti tiddeċiedi mod ieħor milli tippreskrivi l-liġi b'mod daqshekk ċar.

Għaldaqstant il-Qorti tilqa' l-eċċezzjonijiet l-oħra tas-soċjeta' konvenuta (cioe' ***eccetto*** **l-ewwel waħda li gia' ġiet miċħuda) u tiċħad it-talbiet attriċi. Bl-ispejjeż, ħlief dawk gia' deċiżi, kontra s-soċjeta' attriċi.**

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------